

DAUGAVPILS BŪVNICĪBAS TEHNIKUMS

Mācību priekšmets: **Latviešu valoda un literatūra**

Specialitāte: **Ēdināšanas pakalpojumi. Pavārs**

2.kurss

Mācību stunda literatūrā Mīlestība R.Blaumaņa novelē «Purva bridējs»

Metodiskā izstrādne

Izstrādes autors: **Vera Sapego**

IPĪV Dagda
2022

Anotācija

Metodiskās izstrādes tēma: Mīlestība R.Blaumaņa novelē « Purva bridējs»

Mācību izstrādne tiek piedāvāts mācību stundas apraksts ar mērķi: Rosināt audzēkņus izteikt savu emocionālo un intelektuālo attieksmi pret noveles galvenajiem tēliem un viņu rīcība

Mērķauditorija: Programmas “Ēdināšanas pakalpojumi” 2.kursa izglītojamie.

Metodiskās izstrādes mērķis – Pārliicināt audzēkņus par R.Blaumaņa meistarību tēlu pārdzīvojumu un viņu iekšējās pasaules atklāšanā.

Lai realizētu darba mērķi tiek izvirzīti šādi uzdevumi:

- 1.Rosināt audzēkņus apzināties mīlestību kā vienu no svarīgākajām dzīves vērtībām;
- 2.Attīstīt audzēkņu prasmi analizēt daiļdarba galvenos tēlus;
- 3.Veidot izpratni par noveles ideju, galvenajām atziņām;
- 4.Attīstīt audzēkņu emocionālo, intelektuālo, ētisko un estētisko audzināšanu;
5. Veidot saikni ar citiem mācību priekšmetiem (Ēdienu gatavošana).

Izmantojot pedagoģisko novērošanu, kuras procesā tika iegūts konkrēts materiāls, proti, izstrādāts literatūras mācību stundas modelis.

Mācību stundas modelī tiek izmantota heuristiskā jeb daļēju meklējumu metode. Šī metode tuvinā audzēkņus problēmu patstāvīgai risināšanai, kā arī virza uz audzēkņu darbības patstāvību un līdzsvaru starp literatūras elementu izpratni un izmantojumu daudzveidīgā komunikācijā, ievērojot literārās valodas un saziņas kultūras normas.

SATURS

Ievads

Mācību stundas metodiskais apraksts

- *.Edgara un Kristīnes romantiskās vakariņas*

Secinājumi

Nobeigums

Literatūras saraksts

Pielikums

Ievads

Literatūra mācību iestādē - viens no mākslas priekšmetiem, kur skolotājs virza daiļdarba uztveri vērtīborientējošā aspektā, kas emocionālā līdzpārdzīvojumā un pašaktualizācijas procesā palīdz audzēkņiem saskatīt, pārdomāt, kritiski izvērtēt un iekļaut savā vērtību sistēmā augstākās vērtības, kas ir ietvērtas daiļdarbos.

Izstrādātajā mācību stundas variantā tiek formulēts stundas temats, mērķis, uzdevumi, darba organizācijas formas, metodes un metodiskie paņēmieni, skolotāja un audzēkņa sadarbība, kā arī mācību stundas konspekts. Mācību stunda rosina audzēkņus aktualizēt viņiem nozīmīgu vērtību - mīlestību.

Mācību stunda ir ieplānota kā pirmspēdējā pirms pārbaudes darba. Iepriekšējās mācību stundās audzēkņi tika iepazīstināti ar R. Blaumaņa personības un daiļrades raksturojumu, pievēršot uzmanību psiholoģiskās noveles tapšanai, tika iepazīstināti ar noveles “Purva bridējs” galveno tēlu raksturojumiem. Pēc tam audzēkņi lasīja fragmentus no noveles “Purva bridējs» un skatījās mākslas filmu, kur gūts secinājums par to, kur veiksmīgāk atklājās iekšējā galveno varoņu pasaule, proti, grāmatā vai mākslas filmā?

Literatūra cieši saistīta ar audzēkņa personības iekšējo pasauli un vērtību sistēmas veidošanos. Tā dod iespēju audzēkņiem izjust un pārdzīvot literāro varoņu dzīves gaitas, likteni, dažādus cilvēku attiecību modeļus, daudzveidīgas noskaņas un dvēseles pārdzīvojumus. Līdzpārdzīvojumā audzēknis iegūst nenovērtējamu pieredzi, pastarpināti iepazīt pats sevi un sevi pasaulē.

1. Mācību stundas metodiskais apraksts

Stundas temats: Mīlestība R.Blaumaņa novelē « Purva bridējs»

Stundas mērķis: Palīdzēt labāk iepazīt R.Blaumaņa meistarību tēlu pārdzīvojumu un viņu iekšējās pasaules atklāšanā.

Uzdevumi:

1. Attīstīt audzēkņu prasmi analizēt daiļdarba galvenos tēlus.
2. Veidot izpratni par noveles ideju, galvenajām atziņām.
3. Rosināt audzēkņu emocionālo, intelektuālo, ētisko un estētisko audzināšanu.
4. Veidot saikni ar citu mācību priekšmetu (Ēdienu gatavošana).

Mērķauditorija: Ēdināšanas pakalpojumi (pavārs), 2.kurss.

Stundas tips: Heiristiskā mācību stunda.

Mācību metode: Daiļdarba uztveres, analīzes un interpretācijas vienotības metode .

Darba formas: ideju tīkls, darbs grupā, pārī, atbilde uz jautājumiem.

Stundas sasniedzamais rezultāts:

1. Audzēkņi izprot galveno varoņu rīcības un rakstura analīzes nepieciešamību.
2. Audzēkņi izteikuši savu emocionālo un intelektuālo attieksmi par noveles galvenajiem tēliem un viņu rīcību, apzinās mīlestību kā vienu no svarīgākajām dzīves vērtībām.

Stundas gaita:

Ierosināšana: (5 min)

Skolotāja atgādina audzēkņiem, ka iepriekšējās stundās viņi ir iepazinušies ar R.Blaumaņa personību un viņa daiļradi, devumu latviešu literatūrā, ka tika izlasīta novele un noskatīta mākslas filma. Skolotāja izsaka atziņu, ka novelē ir veidots trīsstūris starp sievieti un diviem vīriešiem, ka novelē minētas vairākas mīlestības - ģimenes savstarpējā saikne, sievietes un

vīrieša mīlestība; ka Kristīnes un Edgara mīlestība ir dramatiska, sarežģīta un šķēršļiem pilna; rosina izteikt atziņu par problēmām. Skolotāja liek aizdomāties: “Vai šīs problēmas ir aktuālas šodien?”

Apjēgšana: (15 min)

Skolotāja uzdod jautājumu: “Kas ir mīlestība?” Audzēkņi veido “ideju tīklu”. Skolotāja sāk sarunu par romānu “Purva brīdējs”, mudina raksturot Kristīni un Edgaru, Audzēkņu atbildes: Kristīne - varone, svētā, muļķe, upuris, mazohiste, glābēja utt.; Edgars - egoists, kaislīgs, vājš (ne fiziski), dzērājs, atkarīgs, malacis, straujš, palaidnīgs utt. Audzēkņi pamato savas atbildes. Tālāk seko darbs pāri, proti, atbildes uz jautājumiem. Katram pārim savs jautājums.

Jautājumi:

1. Kapēc R.Blaumanis romānam izvēlējies šādu nosaukumu?
2. Kā Jūs rīkotos Kristīnes vietā?
3. Racionālais (Akmentiņš) vai iracionālais (Edgars)?
4. Aprēķins vai vesels saprāts?
5. Kaislība vai bagātība?
6. Egoists vai labdaris?
7. Mīļotais var mainīties?
8. Pārdot sevi par bagātību vai ciest un mīlēt?

Pēc darba pāru atzinumiem skolotāja atklāj, ka R.Blaumanis “vienlīdz labi saprot katra spēka un katras personas subjektīvo taisnību. Viņš ir tiklab Vešerienes, kā Kristīnes, tiklab Akmentiņa, kā Edgara pusē”.

Skolotāja secina, ka R.Blaumanim, ka personībai, šī vērtība, proti, mīlestība ir ļoti tuva. Savos darbos, vēstulēs draugiem, sievietēm (L.Vesere, M.Svīle, M.Kapmale, A.Brigadere, M.fon Andrejeva) rakstnieks skaisti raksta arī par savām sajūtām, pārdomām, situācijām, pārdzīvojumiem. Kaut rakstnieks nebija precēts, tomēr viņa dzīvē bija mīlestība.

Mācību stundas gaitā seko darbs grupā Tēma: *Edgara un Kristīnes romantiskās vakariņas*. Katra grupa izdomā savas *kafejnīcas* nosaukumu, iztēlojās, ka audzēkņu kafejnīcā romantiskās vakariņās ierodas romāna varoņi, proti, Edgars un Kristīne. Audzēkņiem

jāpiedāvā viesiem ēdienkarte (dzērieni, uzkodas, pamatēdiens, deserts). Jāizdomā ēdieniem interesantus nosaukumus un jāpaskaidro no kādiem produktiem ir tie gatavoti, atceroties to , ka romantiskajās vakariņās jāizvēlās ēdienus, kuros ir afrodīziji – produkti, kas vairo prieku (šokolāde, zemenes, dateles, granātābols, sparģeļi , medus , bietes, avokado utt.) Noslēgumā katra grupa prezentē savu veikumu.

Refleksija: Pašvērtējums: Ko jaunu uzzināsiet šajā mācību stundā? Patika/ nepatika mācību stundā? Mājas darbs (1.pielikums).

Iegūtie rezultāti un atgriezeniskā saite: audzēkņi prot pamatot savas domas par tēlu raksturojumu, par noveli, daudzpusīgi aplūkot, saprast un raksturot Kristīnes un Edgara personību un pretrunas, izteikt savas domas par tādu vērtību kā mīlestība, veidot ēdienkarti.

Izmantoto metožu efektivitāte: Heiristiskā darba metode deva iespēju audzēkņiem darboties, tādējādi audzēkņi izteica savu emocionālo un intelektuālo attieksmi par noveles galvenajiem tēliem, par mīlestības nozīmi viņu dzīvē. Audzēkņiem tika noteikts uzdevums izteikt savu viedokli par tādu vērtību kā mīlestība, par Edgara un Kristīnes rīcību, kam nav viena, bet dažādi risinājumi. Šajā gadījumā īpaša uzmanība tika pievērsta noveles problēmu risinājuma analīzei. Noveles varoņi tika ielūgti *romantiskajās vakariņās* audzēkņu *kafejnīcā*.

Stundas norises un izstrādāto materiālu pilnveides nepieciešamība un iespējas: Protams, nākamajās stundās par tādu tēmu ir iespējas un nepieciešamība pilnveidot izstrādātos materiālus, lietot citas darba formas un paņēmienus.

Ieteikumi līdzīgu stundu veidotajiem un īstenotajiem: Šo mācību stundu var izmantot ne tikai 2. kursa audzēkņiem, bet arī 3.kursa, gatavojoties valsts eksāmenam latviešu valodā, kā arī audzināšanas stundās. Mācību stunda palīdzēs sagatavoties noslēguma stundai par R.Blaumaņa novelēm, proti, pārsprieduma rakstīšanai (pārsprieduma tēmas – 1.Dzīve ir avots, no kura izdzert daudz sviedru prieka, (R.Blaumanis.) 2. Tu nāc – un esi klāt! (R.Blaumanis) 3. Mīlestība ir tā lielākā brīnumu darītāja, (R.Blaumanis,), 4. R.Blaumaņa noveļu aktualitāte mūsdienās.

Veiktie vērojumi: Noslēgumā izglītojamie vērtēja savu darbu stundā, bija rosināti izteikt pašvērtējumu par apgūto, padarīto, saprasto. Viņi bija aktīvi, radoši - tas noteica mācību stundas efektivitāti.

Secinājumi

1. Tika izstrādāta literatūras mācību stunda.
2. Mācību stundā izmantota heuristiskā metode. Heuristiskā darba metode deva iespēju audzēkņiem darboties, tādējādi audzēkņi izteica savu emocionālo un intelektuālo attieksmi par noveles galvenajiem tēliem, par mīlestības nozīmi viņu dzīvē.
3. Mācību stundā tika izmantoti paņēmieni: darbs grupā, darbs pāros, atbilde uz jautājumiem. Metodes un paņēmieni padarīja mācību stundu daudzveidīgāku, informatīvāku un izklaidējošāku, palīdzēja attīstīt audzēkņu radošās spējas un novatorisko domāšanu.
4. Izglītojamie mācību stundā izteica savu redzējumu un idejas noveles problēmu risināšanai.
5. Plānotie rezultāti tika sasniegti, audzēkņi aktīvi piedalījās mācību stundā.
6. Mācību stundā tika ievērotas ne tikai zināšanas, prasmes un iemaņas, bet arī audzēkņu attieksmju veidošanos.

Nobeigums

Izglītojamaais mācību iestādē veido apzinātu, mērķtiecīgu mācīšanos, tāpēc svarīgi radīt tādus apstākļus, kuros audzēkņos attīstītos prāts un jūtas, fantāzija un griba, prasme sazināties. Mācību stundā tika ievērotas ne tikai zināšanas, prasmes un iemaņas, bet arī audzēkņu attieksmju veidošanos.

No aplūkotajiem metodiskās izstrādes piemēriem, mācību stundas konspekta, redzams, ka izglītojamaais prot analizēt un atbildēt uz jautājumiem, sarunāties un izteikt savu viedokli, prot efektīvi un aktīvi strādāt grupā.

Mācību stundas mērķis tika sasniegts. Temats veiksmīgi apgūts literatūras mācību stundā, izmantojot heuristisko mācību metodi.

Izmantotā literatūra

1. Ausekle, D., Bībers, u.c. Literatūras mācīšanas metodika, -R.: Zvaigzne, 1991.
2. Auzāne, D., Lūse, D., Maurmane, M., Milzere Literatūra 11. Klasei - R.: Zvaigzne ABC, 2002.
3. Volkova L. Rūdolfs Blaumanis Kopoti raksti, 9. Sējums -Jumava, 2008.
3. Rudzītis J. Literatūras mācības skolā. - R.: Raka, 2000.
4. Mākslas filma « Purva bridējs», 1996.

www.braki.lv

www.uzdevumi.lv

www.wikipedia.lv

www.letonika.lv

www.zoro.lv

Pielikums

1. pielikums

Darba lapa

1. Labo kļūdas! Izskaidro jēdzienus!

- Apradīziji
- Steigs
- *Risotto*
- Peparoni
- Pasta *carbonira*
- Glazura
- Vigēs
- Braunījs
- Pūdiņš
- Lasīs
- Rozmarins
- Škinkis
- Timians
- Konditorija
- Želatīns
- Šafrāns
- Buljons